

Зарудна Н. Я.,

к. е. н., доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування,
Західноукраїнський національний економічний університет

Денчук А. П.,

аспірант кафедри обліку і оподаткування,
Західноукраїнський національний економічний університет

ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ ТА УПРАВЛІННЯ ОПЕРАЦІЙНИМИ ВИТРАТАМИ ПІДПРИЄМСТВА

Показники, які висвітлюють результати фінансово-економічної діяльності суб'єктів господарювання, є ключовим інформаційним засобом для ухвалення ефективних управлінських рішень. У сучасних умовах облік і аналіз фінансових результатів стають основними для відновлення виробництва та соціально-економічного розвитку як на рівні конкретних територій, так і в цілій країні післявоєнного періоду. Операційні витрати підприємства є важливим складовим показником діяльності, тому мусять бути елементом управління, оскільки їх оптимізація може суттєво вплинути на фінансовий результат компанії. Вони складають значну частину загальних витрат і вимагають постійного моніторингу й аналізу. Зрозуміло, що операційні витрати підприємства – це витрати, пов'язані з основною діяльністю, які необхідні для забезпечення функціонування компанії та досягнення її основних цілей [1]. Ці витрати безпосередньо пов'язані з виробництвом продукції або наданням послуг, а також з підтриманням операційних процесів у компанії. Тому важливо не лише контролювати рівень таких операційних витрат, але й ефективно планувати їх з метою підвищення рентабельності підприємства.

В умовах військового стану економічне середовище нашої країни досить нестабільне, тому працюючі тепер підприємства мають адекватно та надзвичайно швидко реагувати на зміни, які постійно тут відбуваються. Тому, виникає потреба використання новітніх методів планування й управління діяльністю підприємств. Для будь-якої зарубіжної компанії є нормою

застосування бюджетування. В Україні натомість застосовують елементи бюджетування, для прикладу, у вигляді системи бюджетного планування [2]. Проте вважаємо, що система бюджетування повинна активніше запроваджуватися для впровадження економії фінансових ресурсів, зменшення невиробничих витрат, забезпечення гнучкості в управлінні та контролі за собівартістю продукції (робіт, послуг), та, водночас, – для підвищення точності планових показників. Тому, на нашу думку, запровадження системи бюджетування в сучасних умовах у нашій країні є одним із досить дієвих методів досягнення успішного розвитку підприємства.

Попри це, досліджуючи напрацювання науковців щодо питання окреслення завдань управління для розробки методів формування переваг над своїми конкурентами, вважаємо, що існує низка методів управління операційними витратами, які можна об'єднати у дві групи. До складу методів першої групи включаються ті, які орієнтовані на покращення якості виготовлюваної продукції, зростання її експлуатаційних характеристик, а також піднесення потенціалу свого персоналу (так званого творчого потенціалу). Тоді як до другої групи належать ті методи управління витратами операційної діяльності, які спрямовані на безпосереднє управління процесами виникнення цих витрат та їх вдосконалення, а також раціоналізацію використання потужності підприємства, керівництво утворенням запасів, управління логістичними та постачальницько-збутовими витратами, постійну оптимізацію структури та асортименту продукції. Поєднанням методів цих двох груп можна оптимізувати структуру операційних витрат і їх обсяг.

Отже, вважаємо, що серед основних проблем обліку операційних витрат підприємства в Україні, які потребують вирішення, є:

- забезпечення повноти та вчасності відображення в обраній системі обліку усіх витрат підприємства;
- забезпечення оперативності представлення і достатньої аналітичності поданої керівництву інформації про операційні витрати підприємства;

- сприяння створенню єдиної інформаційної всенациональної бази норм та нормативів для обліку й контролю за операційними витратами підприємства;
- встановлення ступеня відповідності функціонуючої обліково-контрольної системи підприємства щодо його операційних витрат чинним на певну дату нормативно-правовим актам України з обліку та контролю;
- розвиток як матеріально-технічного, так і організаційного забезпечення ведення обліку операційних витрат та доходів кожного підприємства тощо.

Вирішення зазначених вище проблем дасть змогу вдосконалити чинну систему обліку та управління операційними витратами підприємства, враховуючи виклики умов військового стану в Україні.

Література

1. Кундеус О. М. Використання наукових підходів вчених-економістів до трактування витрат в обліковій практиці. *Облік і контроль в управлінні підприємницькою діяльністю*: матеріали VI Міжнар. наук.-практ. конф., 19-20 жовтня 2018 р. Кропивницький: Ексклюзив-Систем, 2018. С. 62-65.
2. Омецінська І. Особливості формування витрат операційної діяльності за елементами. *Вісник економіки*. 2022. Вип. 4. С. 159–174. DOI: <https://doi.org/10.35774/visnyk2022.04.159>.